

Páipéar I

ROINN I

CLUASTUISCINT

40 MARC

N.B. Bíodh na freagraí i nGaeilge ach amháin nuair nach gá sin.

CUID A

1. AN CHÉAD CHAINTEOIR

Conas atá sibh? Síle Ní Dhonnabháin ag caint libh. Is as Baile Bhúirne i gContae Chorcaí mé. Is feirmeoirí iad mo thuismitheoirí agus is aoibhinn liom a bheith i mo chónaí faoin tuath. Taitníonn éadaí faiseanta liom. Ghlac mé páirt i seó faisín i mo scoil féin cúpla seachtain ó shin. Ba mhaith liom siopa éadaí a bheith agam amach anseo.

Ainm	Síle Ní Dhonnabháin
Cad as do Shíle?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Is as Baile Bhúirne i gContae Chorcaí di. ○ Is as <u>Contae Chorcaí</u> / Corcaigh di / do Shíle. ○ As Baile Bhúirne / ó Bhaile Bhúirne / Baile Bhúirne / as Contae Chorcaí / ó Chontae Chorcaí / ó Chorcaigh / Corcaigh.
Cén obair a dhéanann thuismitheoirí Shíle?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Is í an obair a dhéanann thuismitheoirí Shíle ná feirmeoireacht. ○ Is feirmeoirí iad a thuismitheoirí / thuismitheoirí Shíle. ○ Feirmeoireacht. / Obair ar fheirm. / Oibríonn siad ar fheirm. ○ Feirmeoirí. / Tá feirm acu.
Cén saghas éadaí is maith léi?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Is é an saghas éadaí is maith léi ná éadaí faiseanta. ○ Is maith léi / <u>le Síle</u> éadaí faiseanta. ○ Taitníonn éadaí faiseanta léi / le Síle. ○ Éadaí faiseanta. ○ Faiseanta.
Cad ba mhaith le Síle a bheith aici amach anseo?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ba mhaith <u>le Síle</u> / léi siopa éadaí a bheith aici amach anseo. ○ Siopa éadaí. ○ Siopa

2.

AN DARA CAINTEOIR

Seán Ó Duibhir is ainm dom. Tugann m'athair mac na mílaoise orm mar rugadh mé sa bhliain dhá mhíle. Níl deartháir ná deirfiúr agam. Cónaím le m'athair taobh amuigh de Dhún Dealgan i gCo Lú. Tá mo mháthair ag cur fúithi i mBéal Feirste agus caithim go leor ama léi ansin i rith na laethanta saoire.

Ainm	<i>Seán Ó Duibhir</i>
Cén bhliain a rugadh Seán?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Rugadh Seán sa bhliain dhá mhíle / 2000. ○ Sa bhliain dhá mhíle / 2000. ○ Dhá mhíle / 2000. ○ Bliain na mílaoise.
Cá bhfios dúinn gur páiste aonair é Seán?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Is páiste aonair é mar deir Seán / sé nach bhfuil deartháir ná deirfiúr aige. ○ Is páiste aonair é mar níl deartháir ná deirfiúr aige. ○ Níl deartháir ná deirfiúr aige.
Cé leis a bhfuil Seán ina chónaí?	<ul style="list-style-type: none"> ○ Tá Seán / sé ina chónaí lena athair. ○ Lena athair. ○ A athair / Athair.
Luaigh an fáth a gcaitheann Seán go leor ama i mBéal Feirste.	<ul style="list-style-type: none"> ○ Caitheann Seán go leor ama i mBéal Feirste mar go bhfuil a mháthair ag cur fúithi ann agus i ngeall air sin caitheann sé go leor ama léi ansin i rith na laethanta saoire. ○ Tá a mháthair ag cur fúithi i mBéal Feirste agus [i ngeall air sin] caitheann sé go leor ama léi ansin i rith na laethanta saoire. ○ Tá a mháthair ag cur fúithi i mBéal Feirste. ○ Tá a mháthair i mBéal Feirste. ○ Laethanta saoire.

CUID B

FÓGRA

1.

Beidh Scléip ar siúl in Amharclann Clasach Chluain Tarbh i mBaile Átha Cliath Dé Sathairn seo chugainn. Tugann Scléip deis iontach do scoláirí na nGaelscoileanna agus na nGaeltachtaí páirt a ghlacadh i siamsaí éagsúla ar an ardán mór. Táthar ag siúl leis na céadta a bheith i láthair.

(a) Cá háit a mbeidh Scléip ar siúl?

- Is í an áit a mbeidh Scléip / sí ar siúl ná in Amharclann Clasach Chluain Tarbh i mB. Á C.
- In Amharclann Clasach Chluain Tarbh i mBaile Átha Cliath.
- In Amharclann Clasach Chluain Tarbh.
- I mBaile Átha Cliath / I gCluain Tarbh.
- San Amharclann Clasach / Amharclann / Clasach.

(b) Cé hiad na scoláirí a bhfuil Scléip ag freastal orthu?

- Is iad na scoláirí a bhfuil Scléip ag freastal orthu ná scoláirí na nGaelscoileanna agus na nGaeltachtaí.
- Scoláirí na nGaelscoileanna.
- Scoláirí na nGaeltachtaí.
- Gaelscoileanna / Gaeltachtaí.

(c) Cén deis iontach a thugann Scléip do na scoláirí?

- Is í an deis a thugann Scléip / sí do na scoláirí ná páirt a ghlacadh i siamsaí éagsúla ar an ardán mór.
- Bheith ina n-aisteoirí ar ar stáitse / in amharclann.
- Bheith ar ardán.
- Siamsaíocht.

2. PÍOSA NUACHTA

Deir Comhairle Contae Dhún na nGall go dtig le daoine dul ag snámh arís ar thrá Mhachaire Rabhartaigh. Déardaoín seo caite tháinig míol mór i dtír leis an taoide. Bhí an míol mór marbh. Bhí sé beagnach cúig mhéadar déag ar fad. Cuireadh an míol mór ar an trá.

(a) Cén uair ar tháinig an míol mór i dtír ar an trá?

- Tháinig an míol mór i dtír ar an trá Déardaoín seo caite.
- Déardaoín seo caite.
- Déardaoín.

(b) Luaigh dhá phointe eolais eile faoin míol mór.

[**Eile:** Ciallaíonn sé seo nach féidir eolas nó fíric atá sa cheist nó a eascraíonn as an bhfreagra cruinn uirthi in **(a)** a chur san áireamh mar phointe eolais i gcás ceiste **(b)** anseo. Tharlódh sé, áfach, go dtabharfaí freagra a mbeadh eolas míchuinn ann ar cheist **(a)** inghlactha mar phointe eolais ar cheist **(b)**. Fágann sé seo nach bhfuil aon phointe eolais ón abairt seo a leanas inghlactha mar phointe eolais ar cheist **(b)**: Déardaoín seo caite tháinig míol mór i dtír.]

- Bhí an míol mór / sé marbh.
- Bhí sé beagnach cúig mhéadar déag ar a fhad.
- Cuireadh an míol mór / é ar an trá.
- Tháinig an míol mór / sé i dtír leis an taoide.
- Tháinig sé i dtír i Machaire Rabhartaigh.
- Bhí sé fada / Bhí sé mór / Bhí sé trom.

CUID C

1.

COMHRÁ A hAON

An Chéad Mhír

Méabh:	<i>An í sin Áine? Méabh Ní Liatháin anseo.</i>
Áine:	<i>Háigh a Mhéabh. Chuir mé téacs chugat uair a chloig ó shin.</i>
Méabh:	<i>Brón orm, a Áine, ach bhí mé gafa leis an agallamh.</i>
Áine:	<i>Cén t-agallamh a Mhéabh?</i>
Méabh:	<i>Agallamh i gcomhair post samhraidh san ollmhargadh áitiúil.</i>

(a) Cén t-agallamh a bhí ag Méabh ar maidin? [Post samhraidh + Ollmhargadh áitiúil]

- Bhí agallamh aici / ag Méabh maidir le post samhraidh san ollmhargadh áitiúil.
- Agallamh i gcomhair post samhraidh san ollmhargadh áitiúil.
- Post Samhraidh / Post.
- Ollmhargadh = 0.

An Dara Mír

Áine:	<i>Agus conas ar éirigh leat, a Mhéabh?</i>
Méabh:	<i>Fuair mé an post. Tosóidh mé i gceann coicise. Cad fút féin, a Áine?</i>
Áine:	<i>Tá árasán againn i gCannes na Fraince agus beimid ag dul ann, a Mhéabh.</i>
Méabh:	<i>Le haghaidh Fhéile na Scannán is dócha, a Áine?</i>
Áine:	<i>Ní dóigh liom é, a Mhéabh. Ligimid an t-árasán ar cíós le linn na Féile.</i>

(b) Conas ar éirigh le Méabh san agallamh?

- Fuair sí an post.
- D'éirigh go maith léi mar fuair sí an post.
- Tosóidh sí i gceann coicise.

(c) Luaigh pointe amháin eolais faoin árasán atá ag muintir Áine?

- Tá an t-árasán i gCannes na Fraince.
- Tá an t-árasán i gCannes.
- Tá an t-árasán sa bhFrainc.
- Caitheann Áine agus a muintir tamall ann.
- Beidh Áine ag dul ann amach anseo.
- Ligeann muintir Áine an t-árasán ar cíós nuair a bhíonn Féile na Scannán ar siúl i gCannes.

2.

COMHRÁ A DÓ

An Chéad Mhír

Aisling:	<i>Dia dár sábháil! Goidé a tharla duit a Mhánais?</i>
Mánas:	<i>Fuair mé bearradh gruaige, a Aisling, ar mhaithe le Páistí gan Dídean.</i>
Aisling:	<i>Ní insíonn Skype bréag. Níl ribe gruaige fanta ar do cheann maol.</i>
Mánas:	<i>B'fhiú é. Bhailigh mé €2,500.</i>

(a) Cé hiad na daoine a bhfuair Máнас bearradh gruaige ar a son?

- Fuair Máнас bearradh gruaige ar son Páistí gan Dídean.
- Páistí gan Dídean
- Páistí

(b) Cé mhéad airgid a bhailigh Máнас?

- Bhailigh sé / Mánas €2,500.
- €2,500.

An Dara Mír

***Aisling:** Maith thú, a Mhánais. Cá ndearnadh an bhearbóireacht?*

***Mánas:** Sa Halla Pobail i gCluain Eois, a Aisling.*

***Aisling:** Ach cén íobairt ar son na cúise a rinne na daoine atá maol cheana féin, a Mhánais?*

***Mánas:** Cuireadh smidiú ar a n-aghaidheanna, a Aisling.*

***Aisling:** Agus péint ar a n-ingne méire agus coise, is dócha?*

***Mánas:** Sea, a Aisling, agus tatúnna sealadacha fosta.*

(c) Luaigh pointe amháin faoin íobairt a rinne na daoine a bhí maol cheana féin.

- Cuireadh **smidiú ar a n-aghaidheanna**.
- Cuireadh **péint ar a n-ingne méire agus coise**.
- Péinteáladh **tatúnna sealadacha** orthu.
- Péint ar a gcosa / péint ar a méire
- Smidiú / Péint / Tatúnna

Scríobh freagraí ROINN II i do fhreagarleabhar.

Ceist 1. Freagair A agus B anseo.

A (20 marc)

Léigh an píosa iriseoireachta seo agus freagair na ceisteanna a ghabhann leis.

Bíodh na freagraí i d'fhocail féin, chomh fada agus is féidir leat.

GaelGHÁIRÍ

1. Is leigheas fóna é an gáire croíúil ar chúraimí an tsaoil. Déanann racht gáire maitheas dúinn. Is maith linn go léir na cairde gealgháireacha mar ní féidir linn gan gáire a dhéanamh nuair a bhímid ina gcuideachta. Sin an chúis a mbíonn tóir ar an ngreann againn, ar scéalta grinn, ar leabhair ghrinn, ar scannáin ghrinn, ar chlár ghrinn ar an teilifís agus ar an raidió, agus ar sheónna grinn a dhéanann daoine mar Dhara Ó Briain, Des Bishop, Oliver Callan agus Mario Rosenstock.
2. Tá traidisiún fada geamaireachta agus grinn sa Ghaeilge. Tá an traidisiún sin le feiceáil go soiléir sna físeáin agus sna míreanna greannmhara a bhíonn ar www.tuairisc.ie, an iris idirlín is déanaí sa Ghaeilge. Is tráthúil mar sin gur bunaíodh club nua grinn sa Ghaeilge le déanaí. GaelGHÁIRÍ an t-ainm atá air. Is iad Andy Ó Faoláin agus Eoin P. Ó Murchú a bhunaigh an club. Le linn Mhí na Nollag, 2013 a lainseáladh é. I gClub Chonradh na Gaeilge i mBaile Átha Cliath a bhí GaelGHÁIRÍ lonnaithe i dtús báire ach tá siad tar éis imeacht ar camchuart timpeall na hÉireann ó shin.
3. Tá seónna déanta as Gaeilge ag GaelGHÁIRÍ i mBaile Átha Cliath, i mBéal Feirste agus i go leor de chontaetha na tíre, Corcaigh, Ciarraí, Dún na nGall, Gaillimh agus Laois, mar shampla. Bhí baint ag GaelGHÁIRÍ leis an mír ghrinn, 'Raidió Raiméis', ar Raidió na Life anuraidh. Bhíodh sé le cloisteáil ar an Aoine ar an gclár *An Bricfeasta Blasta*. Is stáisiún nua é, mar dhea, Raidió Raiméis, a thugann léargas dúinn ar shaol an raidió in Éirinn. Is féidir éisteacht le Raidió Raiméis fós ar phodchraoltaí Raidió na Life.
4. Ní hiad na fir ghrinn ná na mná grinn céanna a bhíonn ar an ardán gach oíche nuair a bhíonn GaelGHÁIRÍ ar an mbóthar. Nuair a bhí siad sa Róisín Dubh i nGaillimh ar an 7 Márta, 2015, mar chuid de Sheachtain na Gaeilge, ba iad na réaltaí a bhí ar stáitse an oíche sin ná Kevin McAleer agus Michael Mee. Bhí togha oíche ag gach duine i gCathair na dTreabh an oíche sin.
5. Tá os cionn tríocha duine, idir fhir agus mhná, tar éis bheith ar stáitse sna seónna go léir a chuir GaelGHÁIRÍ ar siúl ar fud na tíre go dtí seo. Nuair a thug an club cuairt ar Bhéal Feirste ar an 4 Lúnasa, 2015, bhí Aideen McQueen, Martin Angolo, Seán T. Ó Mealaigh agus a chara Pato, Pádraig Breathnach, Ger Staunton agus Paddy McDonnell ar an stáitse in éineacht le McAleer agus Mee. Bhí scoth na hoíche ag gach aon duine.

Ceisteanna (iad ar cómharc)

(i) (a) Cén fáth ar maith linn na cairde gealgháireacha?

- Is maith linn iad mar ní féidir linn gan gháire nuair a bhímid ina gcuideachta.
- Is leigheas fóna é an gáire ar chúraimí an tsaoil.

(b) Cén saghas club é GaelGHÁIRÍ?

- Is club [nua] grinn trí mheán na Gaeilge é.
- Club grinn sa Ghaeilge é.
- Club grinn.

(ii) (a) Cén uair a lainseáladh GaelGHÁIRÍ?

- Lainseáladh é le linn Mhí na Nollag, 2013.
- Le linn Mí na Nollag, 2013.
- Mí na Nollag, 2013.

(b) Cá háit i mBaile Átha Cliath a raibh an club lonnaithe i dtús báire?

- I gClub Chonradh na Gaeilge.

(iii) Luaigh dhá rud faoi Raidió Raiméis.

- Ba mhír ghrinn í.
- Mír ghrinn ar Raidió na Life.
- Mír ghrinn raidió
- Bhí sé / Raidió Raiméis le cloisteáil maidineacha Aoine, anuraidh, ar an gclár An Bricfeasta Blasta.
- Is stáisiún nua é, mar dhea, Raidió Raiméis, a thugann léargas dúinn ar shaol an raidió in Éirinn.
- Is féidir éisteacht leis na míreanna seo fós ar phodchraoltaí Raidió na Life.
- Bhí baint ag GaeilGHÁIRÍ leis.

(iv) Breac síos dhá rud faoin ócáid a bhí ag GaelGHÁIRÍ i nGaillimh.

- Bhí GaelGHÁIRÍ sa Róisín Dubh ar an 7 Márta, 2015, mar chuid de Sheachtain na Gaeilge.
- Bhí GaelGHÁIRÍ sa Róisín Dubh.
- Bhí GaelGHÁIRÍ sa Róisín Dubh ar an 7 Márta, 2015.
- Bhí GaelGHÁIRÍ i nGaillimh ar an 7 Márta, 2015.
- Bhí GaelGHÁIRÍ ann ar an 7 Márta, 2015.
- Bhí GaelGHÁIRÍ ann mar chuid de Sheachtain na Gaeilge.
- B'iad na príomhréalta grinn a bhí ar stáitse sa Róisín Dubh i nGaillimh ná Kevin McAleer agus Michael Mee.
- Bhí togha oíche ag gach duine sa Róisín Dubh i nGaillimh / i gCathair na dTreabh.
- Bhí scoth na hoíche ag achan duine sa Róisín Dubh.

(v) Breac síos dhá chúis a léiríonn go bhfuil ag éirí go maith le GaelGHÁIRÍ.

- Tá GaelGHÁIRÍ tar éis camchuairt a dhéanamh timpeall na hÉireann cheana féin.
- Tá seónna déanta ag GaelGHÁIRÍ ar fud fad na tíre seo.
- Tá seónna déanta ag GaelGHÁIRÍ ar fud na bhfud sa tír seo.
- Tá seónna déanta ag GaelGHÁIRÍ i mBaile Átha Cliath, i mBéal Feirste, i gCorcaigh, i gCiarraí, i nDún na Gall, i nGaillimh agus i gContae Laoise.
- Nuair a bhíonn GaelGHÁIRÍ ar an mbóthar ní hiad na fir ghrinn ná na mná grinn céanna a bhíonn ar an ardán gach oíche..
- Go dtí seo tá os cionn tríocha duine, idir fhir agus mhná, tar éis bheith ar stáitse sna seónna go léir a chur GaelGHÁIRÍ ar siúl ar fud fad na tíre.
- Tá sé ag feidhmiú le os cionn dhá bhliain anois.

B (20 marc)

Léigh an píosa iriseoireachta seo agus freagair na ceisteanna a ghabhann leis.

Bíodh na freagraí i d'fhocail féin, chomh fada agus is féidir leat.

An Taobh Istigh ar An Taobh Amuigh

1. Bhí an scannán beochana, *Inside Out*, sna pictiúrlanna anuraidh. An caidreamh idir déagóirí agus a dtuismitheoirí is téama don scannán. Ba é Pete Docter, stiúrthóir an scannáin, a scríobh an scéal. Deir Docter go bhfuil Riley, príomhcharachtar an scannáin, bunaithe ar a iníon féin, Elle. Páiste gleoite ba ea Elle, í féinmhuiníneach, dea-bhéasach, cúirtéiseach, sona, gealgháireach. Tháinig athrú uirthi, áfach, nuair a bhain sí na déaga amach. Chaill sí muinín aisti féin agus d'éirigh sí tostach, dúr agus taghdach. Ach tháinig sí as.
2. Sa scannán, faigheann athair Riley post nua agus bogann an teaghlach ó Minnesota go San Francisco. Tiontaítear saol Riley bunoscionn. Athraítear na rudaí a thugann míniú cinnte dá saol; an teaghlach, a cairde, iompar daoine agus an haca, mar shampla. Ar nós gach duine eile, is trína cuid mothúchán a dhéanann Riley iarracht déileáil leis na hathruithe seo.
3. Cuirtear an scéal os ár gcomhair i bhfoirm meafair. Tá ceanncheathrú na mothúchán istigh i gceann Riley agus is ansin a tharlaíonn an t-aicsean ar fad. Tá cúig mhothúchán luaite: Gliondar, Fáltios, Fearg, Déistin agus Brón. Déantar pearsantú orthu. Baineann a thréithe féin le gach pearsa díobh agus cónaíonn gach mothúchán ar a oileán féin. Cuireann gach mothúchán a chomhairle féin ar Riley. Bíonn easaontas idir na mothúcháin uaireanta faoin gcaoi is fearr le saol Riley a threorú. Nuair a bhíonn easaontas ar siúl, déanann Gliondar a dhícheall an tsíocháin a choimeád. Nuair a bhíonn na mothúcháin ag obair as lámha a chéile bíonn Riley i dtiúin lena timpeallacht nua.
4. Cad a shíl na léirmheastóirí den scannán? Thaitin an téama go mór le formhór na léirmheastóirí, agus an tslí ar láimhseáil an stiúrthóir é. Dúirt na léirmheastóirí gur cuid den saol réadúil é an t-aighneas idir déagóirí agus a dtuismitheoirí. Dúirt siad freisin go gcabhraíonn scannán mar seo le tuismitheoirí a bpáistí féin a thuiscint i mblianta achrannacha na ndéaga. Tá críoch shona ar an scannán ach bhí léirmheastóirí ann a shíl go raibh an chríoch rónéata ar fad. Ba mhór an trua nár fágadh críoch an scéil gan insint, dar leo. Ar an dóigh sin, bheadh dúshlán ann don lucht féachana na críocha difriúla a oibriú amach dóibh féin.
5. Scannán taitneamhach greannmhar é *Inside Out*. Ardaítear ceisteanna ann agus tugtar freagraí ar chuid acu. Cé hí an mise ceart? Cé hé an mise ceart? Is mó mé i mise amháin. Tá mothúcháin dhifriúla againn agus cuidíonn siad linn déileáil leis an saol. Ní mór glacadh leo. Tá an fhearg agus an déistin chomh tábhachtach leis an ngliondar agus leis an mbrón. Ag fás aníos a bhíonn an duine ar feadh a shaoil. Bímid de shíor ag athrú. Is ag foghlaim na scileanna lenár mothúcháin a láimhseáil a bhímid agus ní tharlaíonn sé sin thar oíche. Sin bun agus barr an scéil.

Ceisteanna (iad ar cómharc)

(i) (a) Cén téama a phléitear sa scannán *Inside Out*?

- Is é an téama a phléitear sa scannán *Inside Out* ná an caidreamh a bhíonn idir déagóirí agus a dtuismitheoirí.

(b) Cén fáth a thiontaítear saol Riley bun os cionn?

- Faigheann athair Riley post nua agus bogann an teaghlach ó Minnesota go San Francisco.
- Nuair a bhogann teaghlach Riley ó Minnesota go San Francisco ní hann do na cinnteachtaí: teaghlach, cairde, iompar daoine agus haca, a thug míniú dá saol go dtí sin, ní hann dóibh a thuilleadh agus braitheann Riley caillte agus trína chéile.

(ii) (a) Cén gnó a bhíonn ag Gliondar nuair a bhíonn easaontas idir na mothúcháin?

- An tsíocháin a choimeád.

(b) Conas a chabhraíonn an scannán *Inside Out* le tuismitheoirí?

- Cabhraíonn an scannán le tuismitheoirí a thuiscint gur blianta achrannacha iad blianta na ndéaga i saol an duine.

(iii) (a) Cad a shíl cuid de na léirmheastóirí de chríoch an scannáin?

- Deir léirmheastóirí áirithe nach bhfuil críoch an scéil réalaíoch mar níos minicí ná a chéile ní críoch shona a bhíonn le scéalta mar seo sa saol réadúil.
- Ba mhór an trua nár fágadh críoch an scéil gan insint. Ar an dóigh sin bheadh dúshlan ann don lucht féachana na críocha difriúla a oibriú amach dóibh féin.
- Níl dúshlán ann don lucht féachana an críoch nó na críocha difriúla a oibriú amach dóibh féin.
-

(b) Cad a fhoghlaimímid de réir mar a bhímid ag fás aníos?

- Foghlaimímid na scilleanna lenár gcuid mothúchán a láimhseáil.
- Foghlaimímid go bhfuil mothúcháin dhifriúla againn chun déileáil leis an saol.
- Foghlaimímid go bhfuil tabhacht ag baint le gach mothúchán.
- Foghlaimímid go bhfuil fearg agus déistin chomh tábhachtach le gliondar agus brón.
- Foghlaimímid go gcaithfimid glacadh lenár mothúcháin ar fad.
- Foghlaimímid gur ag fás aníos a bhíonn an duine ar feadh a shaoil.
- Bímid de shíor ag athrú.

(iv) Cén t-alt sa sliocht thuas a dtagraíonn an abairt seo a leanas dó?

‘Is carachtair sa scannán iad na mothúcháin difriúla.’

- Freagra:Alt 3

(v) Cén t-alt sa sliocht thuas a dtagraíonn an abairt seo a leanas dó?

‘Nochtaíodh tuairimí difriúla i dtaobh an scannáin.’

- Freagra:Alt 4

ROINN III

TRIALACHA TEANGA COMHTHEACSÚLA

20 MAR

Scríobh freagraí ROINN III i do fhreagarleabhar.

Ceist 2. Freagair A agus B anseo.

A (10 marc)

Bhí rólghlacadh ar siúl sa rang. Lig Síle Ní Ghadhra uirthi gurbh ise Constance Gore-Booth. Scríobh sí an cuntas thíos ina dialann san Aimsir Láithreach. D'iarr an múinteoir uirthi ansin é a scríobh san Aimsir Chaite.

Léigh an cuntas dialainne a scríobh Síle. Ansin athscríobh i do fhreagarleabhar é agus cuir na briathra atá sa chló trom san **Aimsir Chaite**.

Sampla: Bhí eastát mór i gContae Shligigh ag m'athair, Henry Gore-Booth.

Constance Gore-Booth

Tá (Bhí) eastát mór i gContae Shligigh ag m'athair, Henry Gore-Booth. **Tugann (Thug)** sé lámh chúnta do na tionóntaí bochta ar an eastát. **Ní chónaím (Níor chónaigh mé)** i gContae Shligigh le tamall anuas. **Is (Ba)** léir dom go raibh saol pribhléideach agam agus mé ag fás aníos. **Caithim (Chaith mé)** mórán ama agus airgid ag plé leis na cúiseanna is ansa le mo chroí, go háirithe cúis an náisiúnachais sa tír seo agus cás na sufraigéidí. **Déanann (Rinne / Dhein)** mo dheirfiúr, Eva, a dícheall freisin, í ag obair ar son na sufraigéidí ó mhaidin go hoíche, Domhnach is dálach.

B (10 marc)

Anseo thíos tá giota téacs faoin iris idirlín **Meon Eile** (www.meoneile.ie)

Athscríobh na habairtí i do fhreagarleabhar.

- Líon na bearnaí leis an bhfocal/na focail is oiriúnaí sna habairtí **2, 3, 4 agus 5** thíos.
- Aimsigh ainmfhocal **amháin** sa **tuiseal ginideach uatha** in abairt **6** thíos agus scríobh i do fhreagarleabhar é.

Ag cur leis an chomhrá

1. **Sampla:** Is mheán na bhfiseán a chuirtear scéalta i láthair ar an suíomh gréasáin **Meon Eile**.

(a) tríd (b) trí (c) tríot

Freagra: Is **trí** mheán na bhfiseán a chuirtear scéalta i láthair ar an suíomh gréasáin **Meon Eile**.

2. Tugann an t-ardán seo ar líne léargas ar leith ar an saol i gCúige Uladh, agus níos **faide** i gcéin.
3. Tá an comhrá a bhíonn ar siúl **ag** cainteoirí Gaeilge ar líne ag dul ó neart go neart.
4. Is pobal ildánach é pobal na Gaeilge a mbíonn go leor tuairimí **difriúla** le fáil ann.
5. Tabharfaidh an suíomh seo deis do **mhuintir** na Gaeilge a bheith gníomhach sa chomhrá seo.
6. Tá foireann dhíograiseach i bhfeighil na **hirise** seo.

[**Tuiseal Ainmneach Uatha** = Iris [An Iris]

[**Tuiseal Ginideach Uatha** = Irise [i bhfeighil na hIrise]

Scríobh freagraí ROINN IV i do fhreagarleabhar.

Ceist 3. Freagair do rogha **ceann amháin** de **A, B, C**, anseo thíos.
(Ní gá níos mó ná leathanach go leith a scríobh.)

An dáileadh céanna marcanna atá i gceist i ngach rogha in **A, B, C** agus **D**.

$$\left. \begin{array}{l} \text{Stíl: 2 mharc} \quad S (2) = \\ \text{Ábhar: 8 marc.} \quad \text{Á (8)} = \\ \text{Gaeilge: 40 marc.} \quad G (40) = \end{array} \right\} \quad \underline{\text{Iomlán: } 8 + 2 + 40 = 50 \text{ marc.}}$$

A. AISTE nó ALT NUACHTÁIN / IRISE

Scríobh ar do rogha **ceann amháin** díobh seo:

- (i) Mar a chaith mé an deireadh seachtaine seo caite.
- (ii) Cúrsaí spóirt ar an teilifís na laethanta seo.
- (iii) Dá mbeinn i mo phríomhoide ar mo scoil féin.
- (iv) Albam ceoil a cheannaigh mé ar líne.
- (v) Éire – an tír is fearr ar domhan.

B. SCÉAL / EACHTRA

Freagair do rogha **ceann amháin** díobh seo:

- (i) Ceap scéal a mbeadh an giota seo thíos oiriúnach mar **thús** leis:
‘Fuist led’ thoil, a mhamaí! Fan go gcloisfidh tú mo thaobhsa den scéal’
- (ii) Eachtra a tharla dom nuair a bhí mé ag siúl sna sléibhte.

C. DÍOSPÓIREACHT / ÓRÁID

Maidir le do rogha **ceann amháin** de na rúin seo thíos, scríobh an chaint a dhéanfa i ndíospóireacht scoile ar son *nó* in aghaidh an rúin sin:

- (i) Ní léiríonn daoine óga meas ceart ar sheandaoine sa lá atá inniu ann.
- (ii) Ba chóir do gach scoláire freastal ar choláiste samhraidh sa Ghaeltacht.